

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Salla nationalpark

Till miljöutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Salla nationalpark (RP 104/2021 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för utlåtande till miljöutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Leila Suvantola, miljöministeriet
- konsultativ tjänsteman Ville Schildt, jord- och skogsbruksministeriet
- naturtjänstdirektör Henrik Jansson, Forststyrelsen
- överinspektör Pekka Herva, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland
- rennäringsrådgivare Marja Anttonen, Renbeteslagsföreningen
- natur- och viltvårdschef Ere Grenfors, Finlands Jägarförbund
- kommundirektör Erkki Parkkinen, Salla kommun
- expert Markku Rauhala, Muonio jaktvårdsförening
- verksamhetsledare Kari Hänninen, Salla jaktvårdsförening
- ordförande Matti Tolvanen, Salla jaktvårdsförening
- expert Sakari Huhtala, Oulangan Erä-ja Kalamiehet r.y.
- verksamhetsledare Eki Karlsson, Suomen Latu ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Lapin Partiolaiset ry
- Matkalle Sallaan yhdistys ry
- Sallan Latu ja Polku ry
- Suomen Luontomatkailuliitto ry
- Finlands viltcentral
- Sallan Metsänhoitoyhdistys ry
- Salla renbeteslag
- Finlands Jägarförbund.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet välkomnar inrättandet av Salla nationalpark. Samtidigt uttrycker utskottet sin oro över nationalparkernas reparationsskuld, som har kunnat minskas under denna valperiod. Inrättandet av en ny nationalpark får inte leda till att det eftersatta underhållet av nationalparkernas servicestrukturer ökar. Utöver den finansiering som beviljas för att inrätta den nya nationalparken bör Forststyrelsen också få tillräcklig finansiering för underhåll av campingplatser och eldstäder, rut-ter och skyltar.

Utskottet anser att det är en mycket bra utgångspunkt att inrättandet av Salla nationalpark har startat på initiativ av Salla kommun och att lokala krafter har deltagit i beredningen. Inrättandet av Salla nationalpark förväntas ha en mycket positiv inverkan på regionens ekonomi och förutsätt-ningarna för turistnäringen. Enligt inkommen utredning uppgår inverkan på den regionalekono-miska totalinkomsten av Sallatunturi naturskyddsområde med det nuvarande besöksantalet till över 5 miljoner euro och den totala sysselsättningseffekten till cirka 40 årsverken. Antalet besök väntas öka när nationalparken med tillhörande tjänster inleder sin verksamhet och kan börja marknadsföras.

Inrättandet av Salla nationalpark påverkar de lokala invånarnas rekreations- och fritidsmöjligheter och bidrar till att den lokala jakt- och vildmarkstraditionen kan fortsätta på nationalparkens område. Enligt 3 § 2 mom. i lagförslaget har kommuninvånare i Salla kommun rätt att jaga i nationalparken med stöd av 8 § i jaktlagen, trots 13 § i naturvårdslagen, med undantag för det område för jaktbegränsning som anges i bilaga 1 till lagförslaget. Kommuninvånarnas jakträtt omfattar förutom älgjakt och jakt på småvilt även stamvårdande jakt på stora rovdjur samt jakt som grundar sig på skadebaserade jaktlicenser. Bestämmelserna om skadebaserade licenser ska tillämpas främst vid förebyggande av trafikskador orsakade av hjorddjur och vid avlägsnande av björn- och vargindivider som utgör en risk för omgivningen.

Enligt en inkommen utredning behöver en kommuninvånare i Salla inte enligt den föreslagna reg-leringen tillstånd av Forststyrelsen för stamvårdande jakt på nationalparkens område och inte hel-ler för jakt som grundar sig på en regional kvot eller för att avlägsna vilt som orsakar skada. Av-lägsnande av vilt som orsakar hot eller skada enligt 15 § 1 mom. i naturvårdslagen är tillåtet för kommuninvånarna på hela nationalparkens område, även det område för jaktbegränsning som anges i bilaga 1 till lagförslaget. Rätt att avlägsna vilt som orsakar fara eller skada har enligt för-slaget även delägarna i de renbeteslag som är verksamma inom nationalparkens område och de personer som Finlands viltcentral har utsett för ändamålet, oberoende av hemkommun, men i dessa fall krävs det tillstånd av Forststyrelsen.

Inrättandet av Salla nationalpark påverkar möjligheterna för icke-ortsbor att jaga inom national-parksområdet. Den av Forststyrelsen förvaltade areal som är tillgänglig för tillståndspliktig jakt begränsas. Området för den nationalpark som ska inrättas ingår i dag i Forststyrelsens licensjak-tområde för småvilt i Vilma-Savina, som omfattar över 76 000 hektar, och i licensjaktområdet för älg i Vilma, som omfattar cirka 79 000 hektar. Efter att nationalparken inrättats kvarstår cirka 66 000 hektar av Vilma-Savinas licensområde och 69 000 hektar av Vilmas licensområde. Jakt på småvilt förbjuds för icke-ortsbor inom nationalparksområdet. Rätten till älgjakt kopplas till med-lemskap i en befintlig jaktförening.

Utlåtande JsUU 20/2021 rd

Enligt 3 § 3 mom. i den föreslagna lagen har en medlem av en sådan jaktförening som är registrerad när lagen träder i kraft rätt att jaga älg på nationalparkens område, om nationalparken hör till jaktföreningens jaktområde. Syftet med bestämmelsen är att begränsa jakttrycket på nationalparkens område men så att de medlemmar i befintliga jaktföreningar som är icke-ortsbor ändå får fortsätta jaga i nationalparken. Ett motsvarande undantag som gäller de medlemmar av befintliga jaktföreningar som är icke-ortsbor finns i lagen om Hossa nationalpark (296/2017).

Utskottet anser det vara viktigt att 3 § 3 mom. i lagförslaget inte begränsar rätten till älgjakt endast till de nuvarande medlemmarna i de föreningar som bedriver jakt i området, utan att alla medlemmar i en jaktförening som finns när lagen träder i kraft har rätt att jaga, om nationalparken hör till föreningens område. Nationalparken ingår i Forststyrelsens Vilma-licensområde, där det finns 13 jaktföreningar som beviljats tillstånd. De icke-ortsbor som är medlemmar i dessa föreningar får jaga även i fortsättningen. Sådana inom Vilma-licensområdet verksamma jaktföreningar som bildas efter lagens ikraftträdande får däremot inte jaga inom nationalparksområdet.

Med beaktande av det som sägs ovan konstaterar utskottet att bestämmelserna i 3 § 2 mom. i den föreslagna lagen säkerställer att jakträtten för ortsbor och den lokala jakttraditionen fortsätter inom nationalparkens område. Samtidigt utesluts dock rätten att jaga småvilt för icke-ortsbor, och deras möjligheter att delta i älgjakt inom nationalparksområdet begränsas. De föreslagna begränsningarna av jakträtten för icke-ortsbor kan motiveras med säkerheten för de besökare som rör sig inom nationalparkens område och med en hållbar vård av viltbestånden.

Utskottet anser det vara viktigt att möjligheterna att transportera fångst med motorfordon från nationalparkens område tryggas i skötsel- och nyttjandeplanen. Också möjligheten till prehospital akutsjukvård och sjuktransporter inom nationalparksområdet talar för underhållet av de vägar och spår som de motordrivna fordonen behöver. Samtidigt bör det betonas att inrättandet av nationalparken inte får påverka markanvändningen och jakten i områden utanför parken, inklusive utbildning av och försöksverksamhet med hundar. De lokala invånarna bör också underrättas om detta under projektets gång.

Utskottet beklagar djupt alla jaktolyckor, varav ett exempel som särskilt gällde vandrare är den jaktolycka som inträffade i Urho Kekkonens nationalpark 2020 och som ledde till att en terrängcyklist dog. Utskottet betonar att man bör lägga särskild vikt vid säkerheten för dem som använder nationalparken vid planeringen av rutterna i nationalparken, i skötsel- och nyttjandeplanen och i ordningsstadgan. De som rör sig inom nationalparksområdet bör genom skyltar och anvisningar informeras om att jakt bedrivs i området samt uppmanas, uppmuntras och instrueras att alltid använda kläder i varselfärger under jaktsäsongen. Samtidigt bör man i anvisningarna fästa uppmärksamhet vid förebyggande av nedskräpning i naturen och vid reglerna om att hundar ska hållas kopplade.

Utskottet anser att det av säkerhetsskäl är motiverat att begränsa jakten inom det område som anges på kartan i bilaga 1 till lagförslaget och som nationalparkens tjänster koncentreras till. Det måste dock vara möjligt att avlägsna vilt som orsakar skada eller hot också från det området. Samtidigt framhåller utskottet att det bör göras en övergripande bedömning av konsekvenserna av att nationalparken inrättas. Utskottet betonar behovet av att införa endast nödvändiga begränsningar av rekreations- och hobbyanvändningen av områden när det är fråga om statens marker. Som det

Utlåtande JsUU 20/2021 rd

konstateras ovan kommer nationalparken att ha en betydande inverkan på ekonomin och sysselsättningen i regionen. Vid styrningen av användningen av nationalparken bör man utöver vandrarnas behov också beakta jaktturismens konsekvenser för ekonomin, inklusive dess multiplikatoreffekter.

Utskottet anser det därför vara befogat att utreda om man kunde trygga säkerheten för dem som besöker nationalparken genom att med hjälp av jaktguiden för småvilt begränsa den tillståndsbaserade jakten för icke-ortsbor till den lövfria tiden efter ruskatiden, då det finns betydligt färre vandrare i nationalparken, och styra den till de mer vildmarksartade delarna av nationalparken. Under den tid det finns djup snö rör det sig betydligt färre besökare i vildmarksområdet i nationalparken, och till exempel jakt på skogshönsfåglar kunde ske tryggt i form av toppjakt. Jaktbegränsningsområdet ska dock undantas också från jakten med jaktlicens. Ett villkor att anlita en lokal guide skulle öka säkerheten vid jakten. En hållbar vård av skogshönsfågelstammarna kunde dessutom tryggas genom att Forststyrelsen reglerar antalet licenser och gör licensjägarna uppmärksamma på en hållbar jakt.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår

att miljöutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 13.10.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
vice ordförande Ritva Elomaa saf
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Janne Heikkinen saml
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Mikko Lundén saf
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Arto Satonen saml
medlem Jenna Simula saf
medlem Peter Östman kd
ersättare Katja Taimela sd.

Sekreterare var

utskottsråd Susanna Paakkola.

Utlåtande JsUU 20/2021 rd

Avvikande mening

Avvikande mening

Motivering

Sannfinländarnas, Samlingspartiets och Kristdemokraternas utskottsgrupper understöder inrättandet av Salla nationalpark men anser det vara viktigt att man när nationalparker, naturskyddsområden och strövområden inrättas inte i onödan inskränker de lokala invånarnas jaktmöjligheter och jakträtt. Jakt är en traditionell hobby i Finland. Den är en social hobby och en livsstil som får befolkningen i alla åldrar att röra sig i den finska naturen och njuta av dess gåvor. Jakten har också en viktig betydelse för att trygga den biologiska mångfalden och för skötseln av älgstammarna och rovdjursstammarna så att de till exempel inte orsakar trafikskador eller oskäliga olägenheter för näringarna, såsom jord- och skogsbruket. I nationalparkens verksamhet och när reglerna för parken utarbetas bör man beakta såväl vandrare, terrängcyklister och jägare som andra nuvarande och framtida användargrupper samt satsa på säkerheten. Nationalparkerna inrättas på statens marker som alltså är finländarnas gemensamma marker. Därför måste man se till att hela befolkningen har lika möjligheter att njuta av dem.

Enligt skrivningen i regeringsprogrammet har regeringen lovat att trygga jakten även i framtiden. Miljöministeriet och statsrådet har dock för avsikt att öka både antalet nationalparker och antalet naturskyddsområden. Det är inte fråga om någon liten sak med tanke på medborgarnas jakträttigheter, eftersom naturskyddsområdena enligt planerna kommer att omfatta upp till 250 000 hektar. Det är i princip förbjudet att jaga vattenfågel i naturskyddsområdena. I propositionen vill man från Salla nationalpark helt utesluta jakt med jaktlicens som bedrivs av icke-ortsbor och jaktföreningarnas jaktgäster. Dessutom kommer det att bli förbjudet att jaga i en del av området, där det endast är tillåtet att driva älg. Utskottsgrupperna anser att detta tämligen moderata förbudsområde är motiverat men att älgjakt med hund bör tillåtas i området, eftersom älgjakt i form av älgdrev inte är en lämplig jaktform i området i fråga.

I propositionen beaktas inte heller rättigheterna för sådana lokala jaktföreningar som eventuellt bildas efter lagens ikraftträdande. För att trygga den lokala jaktkulturens fortsatta verksamhet är det viktigt att också de jaktföreningar i Salla som bildas i framtiden har rätt att jaga i Salla nationalpark, om föreningen hör till området i fråga.

Våra utskottsgrupper anser att det inte är motiverat att utesluta jakt med jaktlicens från nationalparksområdet, eftersom säkerheten kan garanteras och jakten kan samordnas med friluftslivet till exempel genom att reglera antalet tillstånd eller genom tidsbegränsningar, utan något sådant här absolut förbud. Säkerheten förbättras också genom satsningar på skytteutbildning och skjutövningar och genom att i högre grad än tidigare lyfta fram vikten av etiska anvisningar för jakt. I statens skogar jagar ofta just sådana jägare som inte äger skog och därför inte har fått bli medlemmar i jaktföreningarna på sina hemorter. På statens områden får invånare som bor i Lapplands och Kajanalands kommuner jaga gratis, och icke-ortsbor får jaga mot en avgift. Det är både viktigt och rättvist att alla medborgare inom ramen för tillståndssystemet får jaga på finländarnas gemensamma områden, dvs. i statens skogar, också därför att de växande vargflockarna i många områden begränsar medborgarnas jaktmöjligheter och möjligheter att utöva vildmarkskultur i form av jakt med hund.

Utlåtande JsUU 20/2021 rd

Jakten med licens har positiva regionalekonomiska konsekvenser, och med intäkterna av licenserna upprätthålls också nationalparkernas infrastruktur. Våra utskottsgrupper anser att det är mycket viktigt att ta hänsyn till säkerhetsfrågor vid samordningen av friluftsliv och jakt i nationalparken, men vi konstaterar att detta är helt möjligt utan att begränsa jakten i området orimligt mycket. Ett alternativ är att begränsa tiden för jakt med licens till den mest populära ruskatiden, om det anses behövligt. Den jakt som bedrivs i nationalparken och dess närområden förlänger säsongen och förbättrar därmed bland annat användningsgraden för inkvarteringstjänsterna i området.

Avvikande mening

Vi föreslår

att miljöutskottet i sitt beslut beaktar synpunkterna i vår avvikande mening.

Helsingfors 13.10.2021

Ritva Elomaa saf
Mikko Lundén saf
Jenna Simula saf
Janne Heikkinen saml
Arto Satonen saml
Peter Östman kd